ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (neljas koda laiendatud koosseisus)
18. november 2004 *

Kohtuasjas T-176/01,

Ferriere Nord SpA, asukoht Osoppo (Itaalia), esindajad: advokaat W. Viscardini Donà ja advokaat G. Donà,

hageja,

keda toetab

Itaalia Vabariik, esindaja: U. Leanza, hiljem *avvocato dello Stato* I. Braguglia ja *avvocato dello Stato* M. Fiorilli, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

menetlusse astuja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: V. Kreuschitz ja V. Di Bucci, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

mille esemeks on esiteks komisjoni 28. märtsi 2001. aasta otsuse 2001/829/EÜ, ESTÜ riigiabi kohta, mida Itaalia kavatseb anda Ferriere Nord SpA-le (EÜT L 310, lk 22), tühistamise nõue ja teiseks hagejale nimetatud otsuse vastuvõtmise tagajärjel väidetavalt tekkinud kahju hüvitamise nõue,

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS
(neljas koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: koja esimees H. Legal, kohtunikud V. Tiili, A. W. H. Meji, M. Vilaras ja N. J. Forwood,

kohtusekretär: vanemametnik J. Palacio González,

arvestades kirjalikus menetluses ja 15. jaanuari 2004. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

1 EÜ artikli 87 kohaselt on ühisturuga kokkusobimatu riigiabi niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust ja on konkurentsivastane, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, kui ei ole sätestatud teisiti.

2 EÜ artikkel 88 reguleerib komisjoni ja liikmesriikide vahelist koostööd eksisteerivate ja uute abikavade kontrollimisel. See artikkel lubab komisjonil võtta ühisturuga kokkusobimatu abi korral meetmeid ja määratleb nõukogu volitused.

3 EÜ artikkel 174 sätestab, et ühenduse keskkonnapoliitika eesmärkideks on muu hulgas keskkonna säilitamine, kaitsmine, selle kvaliteedi parandamine ning inimese tervise kaitsmine.

4 Nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli [88] kohaldamiseks (EÜT L 83, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 339), artikkel 7 komisjoni otsuste kohta ametliku uurimismenetluse lõpetamiseks sätestab:

„6. [...] Komisjon püüab oma võimaluste piires otsuse vastu võtta 18 kuu jooksul pärast menetluse algust. Seda tähtaega võib pikendada komisjoni ja kõnealuse liikmesriigi ühisel kokkuleppel."

5 Komisjoni 18. detsembri 1996. aasta otsuse nr 2496/96/ESTÜ, millega kehtestatakse ühenduse eeskirjad terasetööstusele antava riigiabi kohta (EÜT L 338, lk 42), mida kohaldati 22. juulini 2002, artikkel 6 sätestas menetluse osas järgmist:

„1. Komisjoni informeeritakse kõikidest projektidest artiklites 2–5 sätestatud abi määramise või muutmise kohta piisavalt aegsasti, et ta võiks avaldada oma arvamuse. Komisjoni informeeritakse ka projektidest rakendada terasetööstuses abikavad, mille suhtes on komisjon EÜ asutamislepingu alusel juba otsuse teinud. [...]

2. Komisjoni informeeritakse kõikidest liikmesriikide, kohalike omavalitsuste või muude asutuste poolt riigi vahendite (osaluse omandamise, kapitalisüsti, laenutagatiste, hüvitiste või muude sarnaste finantsmeetmete vormis) terasetootjatele eraldamise projektidest piisavalt aegsasti, kuid mitte hiljem kui 31. detsembril 2001, et ta võiks avaldada oma arvamuse.

[...]

5. Kui komisjon leiab, et teatud rahastamismeede on käsitletav riigiabina artikli 1 tähenduses, või kui ta kahtleb teatud abi vastavuses käesoleva otsuse sätetele, teatab ta sellest asjassepuutuvale liikmesriigile ja teeb asjaomastele pooltele ning teistele liikmesriikidele ettepaneku esitada oma märkused. Kui komisjon pärast märkuste saamist, olles andnud asjaomasele liikmesriigile võimaluse neile vastamiseks, sedastab, et kõnealune meede kujutab endast käesoleva otsuse sätetele mittevastavat abi, võtab ta vastu otsuse hiljemalt kolme kuu jooksul pärast soovitud meetme hindamiseks vajaliku teabe saamist. Kui liikmesriik nimetatud otsust ei järgi, kohaldatakse [ESTÜ] asutamislepingu artikli 88 sätteid.

6. Kui kõnealuse projekti kohta täieliku teabe saamisest on möödunud kaks kuud ning komisjon ei ole algatanud lõikes 5 sätestatud menetlust ega teatanud muul viisil oma seisukohta, võib kavandatud meetmed ellu rakendada tingimusel, et liikmesriik on komisjonile sellest kavatsusest eelnevalt teatanud [...]". [mitteametlik tõlge]

6 Ühenduse suuniseid keskkonnakaitsele antava riigiabi kohta (EÜT 1994, C 72, lk 3, edaspidi „1994. aasta suunised"), mille kehtivusaeg lõppes 31. detsembril 1999 ning mida pikendati kahel korral — kõigepealt kuni 30. juunini 2000 (EÜT 2000, C 14, lk 8) ja seejärel kuni 31. detsembrini 2000 (EÜT 2000, C 184, lk 25) —, kohaldati

kõikides EÜ asutamislepinguga reguleeritud majandussektorites, kaasa arvatud sektorid, mille suhtes kohaldatakse ühenduse riigiabi erieeskirju (punkt 2). Suuniste punktis 3 olid sätestatud riigiabi eeskirjade, sealhulgas investeeringutoetuse kohaldamise tingimused:

„3.2.1. Abi investeeringuteks maasse (mis on tingimata vajalikud keskkonnakaitseliste eesmärkide saavutamiseks), hoonetesse, rajatistesse ja seadmetesse, mis on ette nähtud reostuse ja saaste vähendamiseks või ärahoidmiseks ning tootmismeetodite kohandamiseks keskkonnakaitsega, võib anda käesolevate suunistega kehtestatud ulatuses. Lubatavad kulud peavad rangelt piirduma investeerimise lisakuludega, mis on vajalikud keskkonnakaitse eesmärkide saavutamiseks. Lubatud ei ole üldised investeerimiskulud, mis ei ole seotud keskkonnakaitsega. Uute või asendusinvesteeringute korral ei ole lubatud arvestada baasinvesteeringuid, mis on mõeldud üksnes tootmisvõimsuse loomiseks või asendamiseks, ilma et sellega aidataks kaasa keskkonnakaitsele [...] Igal juhul ei ole käesolevate suunistega hõlmatud abi, mis on pealtnäha suunatud keskkonnakaitseliste meetmete jaoks, kuid on tegelikult ette nähtud üldinvesteeringuteks [...]". [mitteametlik tõlge]

7 1994. aasta suuniste punkt 3 nägi ette ka eritingimused sellise abi lubamiseks, mis on mõeldud ettevõtjatele uute kohustuslike normatiividega kohanemiseks või mille eesmärk on ergutada ettevõtjaid võtma kohustuslike normatiividega ettenähtust rangemaid meetmeid, ning abi andmise tingimused kohustuslike normatiivide puudumisel.

8 Ühenduse suuniste keskkonnakaitsele antava riigiabi kohta (EÜT 2001, C 37, lk 3; ELT eriväljaanne 08/02, lk 76; edaspidi „2001. aasta suunised"), millega asendati 1994. aasta suunised, artikkel 7 näeb ette, et neid suuniseid kohaldatakse keskkonnakaitsele antava abi suhtes kõikides EÜ asutamislepinguga reguleeritud sektorites, kaasa arvatud sektorid, mille suhtes kohaldatakse ühenduse riigiabi erieeskirju.

9 2001. aasta suuniste punktid 20 ja 21 sätestavad keskkonnanormatiivide osas, et kui keskkonnanõudeid tuleb pikema aja jooksul arvesse võtta, peavad hinnad täpselt kajastama kulusid ja keskkonnakaitselised kulud tuleb täielikult arvesse võtta, mistõttu on komisjon seisukohal, et abi ei ole põhjendatud juhul, kui investeeringud on ette nähtud üksnes ettevõtjate tegevuse vastavusse viimiseks uute või olemasolevate ühenduse tehniliste normatiividega, välja arvatud juhul, kui abi antakse väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele oma tegevuse uute ühenduse normatiividega kohandamiseks, ning abi võib olla ka kasulik ergutamaks ettevõtjaid saavutama keskkonnakaitse taset, mis on kõrgem ühenduse normatiividega ettenähtust.

10 Arvessevõetavate investeeringute osas märgib 2001. aasta suuniste punkt 36 (esimene lause) järgmist:

„Arvessevõetavad investeeringud on investeeringud maasse, mis on tingimata vajalikud keskkonnakaitseliste eesmärkide saavutamiseks, investeeringud hoonetesse, rajatistesse ja seadmetesse, mis on ette nähtud reostuse ja saaste vähendamiseks või ärahoidmiseks, ning investeeringud tootmismeetodite kohandamiseks keskkonnakaitsega."

11 Toetuse saamise tingimustele vastavate kulude osas näevad punkti 37 kolm esimest lõiku ette järgmist:

„Toetuse saamise tingimustele vastavad [mõiste „toetuse saamise tingimustele vastavad" asemel on edaspidi kasutatud täpsemat vastet „abikõlblikud"] kulud peavad rangelt piirduma investeerimise lisakuludega, mis on vajalikud keskkonnakaitse eesmärkide saavutamiseks.

See tähendab järgmist: kui keskkonnakaitse investeerimiskulusid ei saa kogukuludest kergesti eristada, kasutab komisjon arvutamisel objektiivseid ja läbipaistvaid meetodeid, võttes näiteks arvesse tehniliselt võrreldavate investeeringute kulud, mille abil ei suudeta saavutada samasugust keskkonnakaitse taset.

Kõikidel juhtudel tuleb [abikõlblikud] kulud arvutada nii, et neist võetakse maha tootmisvõimsuse kasvust saadud kasu, investeeringu esimese viie aasta jooksul kokkuhoitud kulud ja sama viie-aastase ajavahemiku jooksul lisaks toodetud kõrvaltooted." [täpsustatud tõlge]

12 2001. aasta suunistes nähakse ette, et neid kohaldatakse pärast Euroopa Ühenduste Teatajas avaldamist (punkt 81), mis leidis aset 3. veebruaril 2001. Lisaks on punktis 82 märgitud:

„Komisjon kohaldab käesolevaid suuniseid kõikide abiprojektide suhtes, mille kohta ta peab tegema otsuse pärast seda, kui suunised on Euroopa Ühenduste Teatajas avaldatud, isegi kui projektidest teatati enne suuniste avaldamist [...]".

Vaidluse taust

13 Friuli-Venezia Giulia autonoomne piirkond Itaalias võttis 1978. aastal meetmed, mille eesmärk oli toetada tööstusettevõtete keskkonnakaitsealaseid algatusi. Kõnealust kava, mille aluseks on 3. juuni 1978. aasta maakonnaseaduse nr 47 artikli 15 lõige 1, muudeti 8. aprilli 1982. aasta maakonnaseaduse nr 23 artikliga 7 ja

hiljem 20. jaanuari 1992. aasta maakonnaseaduse nr 2 artikliga 34. Komisjon kiitis selle kava heaks (22. detsembri 1992. aasta kiri SG (92) D/18803) ja see võeti lõplikult vastu 3. veebruari 1993. aasta maakonnaseadusega nr 3. 3. juuni 1978. aasta maakonnaseaduse nr 47, viimati muudetud 3. veebruari 1993. aasta maakonnaseadusega nr 3, artikli 15 lõige 1 sätestab:

„Maakonna ametiasutusel on lubatud anda vähemalt kaks aastat tegutsenud tööstusettevõtetele, kes soovivad võtta kasutusele või muuta tootmisprotsessi või -seadmeid selleks, et vähendada tootmisel tekkivate heitmete, jäätmete, reovee või mürareostuse kogust ja ohtlikkust või et parandada töötingimuste kvaliteeti, teatud majandussektori õigusaktidega kehtestatud uute normatiivide kohaselt rahalist abi ülemmääras kuni 20% brutoekvivalendina väljendatud abikõlblikest kuludest."

14 Friuli-Venezia Giulia autonoomne piirkond Itaalias hääletas 1998. aastal uute assigneeringute poolt, et rahastada abikava, mille komisjon oli 1992. aastal heaks kiitnud. 12. veebruari 1998. aasta maakonnaseaduse nr 3, mis käsitleb 20. jaanuari 1992. aasta maakonnaseaduse nr 2 refinantseerimist, artikli 27 punkti c alapunkt 16 nägi aastateks 1998–2000 ette eelarveassigneeringuid summas 4500 miljonit Itaalia liiri. See refinantseerimise meede kiideti heaks komisjoni 18. septembri 1998. aasta otsusega SG (98) D/7785.

15 Ferriere Nord SpA (edaspidi „Ferriere") on terase-, mehaanika- ja metallurgiatööstussektoris tegutsev ettevõte, mis asub Osoppos Friuli-Venezia Giulia autonoomses piirkonnas. Ta valmistab terasetooteid, millest osa on hõlmatud ESTÜ asutamislepinguga ja osa EÜ asutamislepinguga. Selle ettevõtte, kes on üks peamisi elektriliselt keevitatud võrgu tootjaid Euroopas, käive 1999. aastal oli 210 800 000 eurot, millest käive Itaalias moodustas 84%, ülejäänud Euroopa Liidus 11% ja mujal maailmas 5%.

16 Ferriere taotles 26. märtsi 1997. aasta kirjaga Friuli-Venezia Giulia autonoomselt piirkonnalt 3. juuni 1978. aasta maakonnaseaduse nr 47 muudetud redaktsiooni artikli 15 alusel rahalist toetust elektriliselt keevitatud võrgu uue tootmisrajatise käitamiseks, mis on tehnoloogiliselt uuenduslik ja mille abil on võimalik vähendada saasteainete kogust ja müratasetning parandada töötingimusi. Koguinvesteeringu summa oli 20 miljardit Itaalia liiri.

17 Friuli-Venezia Giulia autonoomne piirkond otsustas 8. oktoobri 1998. aasta maakondliku määrusega anda Ferrierele toetust summas 15% abikõlblikest kuludest, s.o 1 650 000 000 Itaalia liiri (852 154 eurot).

18 Itaalia ametiasutused teatasid komisjonile 18. veebruari 1999. aasta kirjaga, mille komisjoni konkurentsi peadirektoraat sai kätte 25. veebruaril, otsuse nr 2496/96 artikli 6 lõigetes 1 ja 2 sätestatud riigi vahendite terasetootjatele eraldamist käsitlevatest projektidest süstemaatilise teatamise korra raames oma kavatsusest anda terasetootjale Ferriere keskkonnakaitsealast riigiabi 3. juuni 1978. aasta maakonnaseaduse nr 47 alusel selle muudetud redaktsioonis.

19 Teatis käsitles investeeringutoetust pidevvaluseadmetele ja keevitatud võrgu uuele valtspingile. Itaalia ametiasutused peatasid teisena nimetatud investeeringuks abi maksmise, et vältida probleeme, mis võivad tekkida abi võimaliku tagasimaksmise korral, kui ühenduse otsusega tunnistatakse see ühisturuga kokkusobimatuks.

20 Komisjon teatas 3. juuni 1999. aasta kirjaga Itaalia Vabariigile oma otsusest algatada otsuse nr 2496/96 artikli 6 lõikes 5 sätestatud menetlus abi C 35/99 — Itaalia — Ferriere Nord (EÜT 1999, C 288, lk 39) suhtes.

21 Itaalia ametiasutused teatasid komisjonile Friuli-Venezia Giulia autonoomse piirkonna poolt 3. augustil 1999 Itaalia alalisele esindusele Euroopa Liidu juures saadetud kirjaga, et valtspinki puudutav investeering kuulub EÜ asutamislepingu kohaldamisalasse, kuna selle seadmega valmistatud keevitatud terasvõrk ei ole ESTÜ asutamislepinguga hõlmatud toode, et see vastab tervise- ja keskkonnakaitse eesmärkidele ning et selle meetme suhtes on kohaldatav 1994. aasta suuniste punkt 3.2.1.

22 Ka Ferriere ja European Independent Steelworks Association (EISA) väitsid vastavalt 5. ja 4. novembri 1999. aasta kirjaga, et abimeetme uurimise asjakohane õiguslik alus on EÜ asutamisleping.

23 Itaalia ametiasutused teatasid 25. juuli 2000. aasta kirjaga komisjonile, et Ferriere taotlusel nad tühistavad teatise ESTÜ kohaldamisalasse kuuluva investeeringu osas, mis puudutab pidevvaluseadmeid, ja kinnitavad teatist valtspinki puudutava investeeringu osas, mis käsitleb ESTÜ-ga mittehõlmatud terasetooteid, ning palusid komisjonil otsustada EÜ artikli 88 lõike 3 alusel selle projekti ühisturuga kokkusobivuse üle.

24 Komisjon teatas 14. augusti 2000. aasta kirjaga Itaalia Vabariigile oma otsusest algatada EÜ artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetlus keevitatud terasvõrgu uude valtspinki investeerimiseks antud abi C 45/00 — Itaalia — Ferriere Nord SpA suhtes (EÜT 2000, C 315, lk 4). Komisjon märkis selles otsuses muu hulgas, et kuna Ferriere on ettevõte, millel ei ole eraldi raamatupidamist vastavalt sellele, kas tegevusala suhtes on kohaldatav ESTÜ asutamisleping või EÜ asutamisleping, pidi ta tagama, et abist ei saaks kasu ESTÜ asutamislepingu kohaldamisalasse kuuluvad tegevusalad.

25 Ferriere esitas oma märkused 13. novembri 2000. aasta kirjas, milles ta rõhutas, et ta eristab oma tegevusalasid sellel alusel, kas need kuuluvad ESTÜ asutamislepingu või EÜ asutamislepingu kohaldamisalasse, ning toonitas oma investeeringu keskkonnakaitselise eesmärgi olulisust, väites, et abi suhtes on kohaldatav 1992. aastal heakskiidetud kava ja et see on 1994. aasta suuniste punktiga 3.2.1 kooskõlas.

26 UK Iron and Steel Association märkis 4. detsembril 2000 komisjonile adresseeritud kirjas, et abi tuleb uurida ESTÜ asutamislepingu sätete kohaselt ning et kavandatud investeeringul on ilmselgelt majanduslik eesmärk.

27 Itaalia Vabariik kinnitas 15. jaanuari 2001. aasta kirjas uuesti, et abi tuleb hinnata EÜ asutamislepingu kohaselt.

28 Komisjon võttis 28. märtsil 2001 vastu otsuse 2001/829/EÜ, ESTÜ riigiabi kohta, mida Itaalia kavatseb anda Ferriere Nord SpA-le (EÜT L 310, lk 22, edaspidi „vaidlustatud otsus").

29 Komisjon väidab vaidlustatud otsuses, et keevitatud võrk, mida hakatakse tootma ettevõttest eraldiseisvas üksuses uue valtspingi abil, ei ole ESTÜ asutamislepinguga hõlmatud toode ning seetõttu tuleb abi hinnata EÜ asutamislepingu taustal. Komisjon leiab, et kavandatav rahaline abi on riigiabi.

30 Komisjon on arvamusel, et ettevõtte konkurentsivõime parandamiseks ja vananenud seadmete asendamiseks tehtud investeering on peamiselt ajendatud majanduslikest põhjustest, et see oleks igal juhul tehtud ning ei õigusta seega keskkonnakaitsele suunatud abi andmist. Investeeringu positiivne mõju keskkonnakaitse ja töötingi-

muste aspektist on uue rajatise puhul loomulik. Komisjon märgib, et kuna puuduvad kohustuslikud keskkonnanormatiivid, mis tingiksid uue valtspingi ehitamise, ei saa abi käsitleda eelnevalt heakskiidetud abikava individuaalse kohaldamise juhtumina. Lõpetuseks leiab komisjon, et isegi kui investeeringu peaeesmärk oleks keskkonnakaitse, ei oleks investeeringu kogukulust võimalik eraldada keskkonnakaitsega seonduvat osa, nagu see on 2001. aasta suunistes ette nähtud.

31 Sellest tulenevalt leiab komisjon, et abi on ühisturuga kokkusobimatu ning seda ei saa rakendada. Ta kohustab Itaalia Vabariiki seda otsust täitma. Komisjon lõpetab abi C 35/99 — Itaalia — Ferriere Nord suhtes algatatud menetluse (vt eespool punkt 20).

Menetlus

32 Ferriere esitas EÜ artikli 230 neljanda lõigu, EÜ artikli 235 ja EÜ artikli 288 teise lõigu alusel käesoleva menetluse algatamiseks hagiavalduse, mis saabus Esimese Astme Kohtu kantseleisse 31. juulil 2001.

33 Itaalia Vabariik esitas 22. novembril 2001 taotluse astuda menetlusse hageja nõuete toetuseks. Esimese, laiendatud koja esimees andis 14. jaanuari 2002. aasta määrusega selleks menetlusse astumise loa.

34 Esimese Astme Kohtu 2. juuli 2003. aasta otsusega (ELT C 184, lk 32) määrati ettekandja-kohtunik ajavahemikul 1. oktoobrist 2003 kuni 31. augustini 2004 neljanda, laiendatud koja koosseisu, millele kohtuasi seetõttu suunati.

35 Esimese Astme Kohus palus komisjonil ja Itaalia Vabariigil menetlust korraldava meetme alusel, millest pooltele teatati 28. oktoobril 2003, esitada seadusandlikud- ja haldusdokumendid 1992. aastal heakskiidetud abikava kohta ja anda teada, kas seda on hiljem muudetud. Hagejal paluti ka teatada, milliste asjaolude alusel saab tema arvates keskkonnakaitsega seotud investeerimiskulusid eraldi välja tuua.

36 Pooled vastasid Esimese Astme Kohtu taotlustele 26. novembri 2003. aasta kirjadega.

37 Poolte kohtukõned ja vastused Esimese Astme Kohtu küsimustele kuulati ära 15. jaanuari 2004. aasta kohtuistungil.

Poolte nõuded

38 Ferriere palub Esimese Astme Kohtul:

— tühistada vaidlustatud otsus;

— mõista komisjonilt välja selle otsusega hagejale tekitatud kahju koos Itaalias kohaldatava seadusliku intressiga ning revalveeritud summa, kusjuures mõlemad nimetatud summad on arvutatud abisumma alusel 26. aprillist 1999 alates;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

39 Itaalia Vabariik palub Esimese Astme Kohtul tühistada vaidlustatud otsus.

40 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:

— jätta hagi rahuldamata;

— mõista kohtukulud välja hagejalt.

Vaidlustatud otsuse seaduslikkus

41 Ferriere esitab hagi toetuseks nii menetlust kui põhiküsimust puudutavaid väiteid.

Menetlus

42 Hageja esitab kuus menetlust puudutavat väidet selle kohta, et komisjonil ei olnud õigusaktist tulenevalt ametliku menetluse algatamise õigust, et ta ei järginud menetlustähtaegasid, et ta rikkus kaitseõigusi, õiguspärase ootuse kaitse ja hea halduse põhimõtteid ning talle pandud kohustust oma otsust põhjendada.

Esimene menetlust puudutav väide, et komisjonil ei olnud õigusaktist tulenevalt ametliku menetluse algatamise õigust

— Poolte argumendid

43 Ferriere väidab, et komisjon on algatanud ametliku menetluse ebaseaduslikult — esimest korda 3. juunil 1999 ja teist korda 14. augustil 2000 —, kuna vaidlusalune abi kujutab endast heakskiidetud kava kohaldamismeedet. Komisjon oleks pidanud eksimuse selgumisel asja lõpetama, olles eelnevalt tuvastanud, et see on heakskiidetud kavaga kooskõlas. Seega rikuti ametliku menetluse algatamisega käesolevas asjas esinevatel asjaoludel õiguspärase ootuse kaitse ja õiguskindluse põhimõtteid.

44 Itaalia Vabariik, kes osutab võimu kuritarvitamisele, väidab, et komisjon oleks pidanud teatise üksnes teatavaks võtma, mitte aga uurima seda kui individuaalset abi.

45 Komisjon väidab, et tal oli alust ametliku menetluse algatamiseks. Esiteks väidab ta, et Itaalia ametiasutused teatasid abist Friuli-Venezia Giulia autonoomse piirkonna taotlusel, kuna heakskiidetud kava seda abi ei hõlmatud, seejärel et Itaalia valitsus palus tal 25. juulil 2000 edastatud teises teatises võtta seisukoht abiprojekti kohta EÜ artikli 88 lõike 3 tähenduses ning et kuna ei ole väidetud, et abi on heakskiidetud kavaga hõlmatud, ei olnud tal mingit põhjust asja rohkem uurida. Teiseks olid Itaalia ametiasutused abist teatamisel märkinud, et kohustuslikke normatiive ei eksisteerinud, kuigi heakskiidetud kavas seda nõuti. Komisjon lisab, et olles pärast kontrollimist tuvastanud, et abiprojekt ei ole olemasoleva kavaga hõlmatud, uuris ta seda kehtivaid õigusakte arvestades.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

46 Vaidlust pole selles, et ametliku menetluse algatamise kahest otsusest teatati Itaalia ametiasutustele 3. juunil 1999 ja 14. augustil 2000.

47 Eespool punktis 13 mainitud komisjoni 22. detsembri 1992. aasta kirjast, millega kiideti heaks Friuli-Venezia Giulia autonoomse piirkonna poolt keskkonnakaitseks kavandatud abikava, selgub, et komisjon oli otsuse teinud mitte ESTÜ asutamislepingu, vaid EÜ asutamislepingu sätete raames, mille alusel Itaalia ametiasutused talle 23. jaanuaril 1992 kõnealusest kavast olid teatanud.

48 Peale selle teatasid Itaalia ametiasutused 18. veebruaril 1999 vastavalt otsuse nr 2496/96 artikli 6 lõikes 1 sätestatud tingimustele, mille kohaselt informeeritakse komisjoni abiprojektidest, mille suhtes ta on EÜ asutamislepingu alusel juba otsuse teinud, keskkonnakaitseks mõeldud abist, mida nad kavatsesid hagejale anda. Selles teatises esitatud teabel, et abi oli antud vastavalt 3. juuni 1978. aasta maakonnaseadusele nr 47, muudetud 2. jaanuari 1992. aasta maakonnaseadusega nr 2, ja et „omal ajal teatati Euroopa Ühendusele sellest piisavalt varakult", ei ole tähtsust, kuna heakskiit anti EÜ asutamislepingu alusel ning otsuse nr 2496/96 eespool viidatud sätted tegid sellisel juhul liikmesriigile kohustuslikuks teatada ESTÜ asutamislepingu kohaldamisalasse kuuluvast abiprojektist.

49 Kui komisjon oli saanud sellise projekti oma menetlusse ning kuna tal oli kahtlusi, kas see vastab terasetööstusele antavat abi käsitlevale otsusele nr 2496/96, võis ta selle otsuse artikli 6 lõike 5 alusel — millele on viidatud eespool punktis 5 — õiguspäraselt algatada ametliku menetluse, nagu ta seda tegi 3. juunil 1999.

50 Järelikult ei ole Ferrierel alust väita, et komisjon algatas ametliku menetluse esimesel korral ebaseaduslikult.

51 Teist korda ametliku menetluse algatamise osas tuleb märkida, et kui komisjoni menetluses on individuaalne abi, mis väidetavalt on antud eelnevalt heakskiidetud kava alusel, ei saa komisjon seda asutamislepingule toetudes kohe uurida. Enne menetluse algatamist peab ta kontrollima, kas abi on üldise kavaga hõlmatud ja vastab kava heakskiitmise otsuses määratud tingimustele. Kui ta nii ei toimi, võib ta iga kord individuaalse abi uurimise käigus taganeda abikava heakskiitmise otsusest, mille puhul on EÜ artikli 87 kohaselt juba uurimine toiminud, ohustades niiviisi õiguskindluse ja õiguspärase ootuse põhimõtetest kinnipidamist. Abi, mis seisneb heakskiitmise otsuses määratud tingimuste täpses ja ootuspärases kohaldamises, loetakse niisiis olemasolevaks abiks, millest ei pea komisjonile teatama ega uurima EÜ artikli 87 kohaselt (Euroopa Kohtu 16. mai 2002. aasta otsus kohtuasjas C-321/99 P: ARAP jt *v.* komisjon, EKL 2002, lk I-4287, punkt 83, ja viidatud kohtupraktika).

52 Kui Itaalia ametiasutused olid 25. juulil 2000 esimese teatise osaliselt tühistanud ja kinnitanud teatist valtspingile antava abi osas, nagu eespool punktis 23 märgitud, palusid nad otsesõnu komisjonil võtta seisukoht abiprojekti ühisturuga kokkusobivuse kohta EÜ artikli 88 lõike 3 alusel, mis käsitleb uut abi, ja mitte komisjoni ja liikmesriikide pideva koostöö raames EÜ artikli 88 lõike 1 kontekstis, mis puudutab olemasolevat abi.

53 Peale selle, kuigi Friuli-Venezia Giulia autonoomse piirkonna 15. veebruari 1999. aasta kiri lisatuna 18. veebruari 1999. aasta teatisele, mis jäi mittetühistatud osas kehtima, sisaldas viidet heakskiidetud kavale, ei väitnud Itaalia ametiasutused, et Ferriere investeeringuga seotud abi kujutas endast nimetatud kava kohaldamis-

meedet. Veel tuleb lisada, et kuigi eespool punktis 13 osutatud heakskiidetud kava käsitles investeeringuid keskkonnakaitse ja töötingimuste parandamiseks „teatud majandussektori õigusaktidega kehtestatud uute normatiivide kohaselt", täpsustas kõnealune kiri, et kohustuslikud normatiivid või muud õiguslikud kohustused Ferrierele ei laiene, millest tulenevalt võis esmapilgul tekkida kahtlus, kas teatatud projekt ja heakskiidetud kava on omavahel seotud.

54 Kui võtta arvesse 15. veebruari 1999. aasta kirja ebaselgust ja tõsiasja, et Itaalia ametiasutused ei ole teisel korral teatamisel väitnud, et Ferrirele antud abi kujutab endast heakskiidetud kava kohaldamismeedet, kuigi vaidlusalustest abiprojektidest teatati nende algatusel komisjonile kahel korral, millest teisel korral teavitati abist EÜ artikli 88 lõike 3 alusel kui uuest abist, mille kokkusobivuse kohta palusid nad sõnaselgelt 25. juuli 2000. aasta kirjas komisjonil otsus teha, ei ole komisjon teist korda ametliku menetluse algatamisel toiminud õigusvastaselt.

55 Ferriere ja Itaalia Vabariigi viited varem Euroopa Kohtus analüüsitud nn Italgrani ja Tirrenia juhtumitele (Euroopa Kohtu 5. oktoobri 1994. aasta otsus kohtuasjas C-47/91: Itaalia *v.* komisjon, nn Italgrani juhtum, EKL 1994, lk I-4635, ja 9. oktoobri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-400/99: Itaalia *v.* komisjon, nn Tirrenia juhtum, EKL 2001, lk I-7303) ei ole asjakohased. Nendes kohtuasjades algatas komisjon ametliku menetluse kaebuste alusel ning Itaalia valitsus väitis, et asjaomastele ettevõtjatele antud abi oli Italgrani juhtumi puhul hõlmatud heakskiidetud kavaga ja Tirrenia juhtumi puhul avaliku teenuse osutamise lepinguga, mistõttu oli tegemist olemasoleva abiga (eespool viidatud kohtuotsus Italgrani, punktid 6 ja 12, ja kohtuotsus Tirrenia, punktid 8, 24 ja 25). Kohus märkis kohtuasjas Italgrani tehtud otsuses, et kui komisjon seab kahtluse alla „individuaalse abi, mis on heakskiitva otsusega koosõlas", võib see ohustada õiguspärase ootuse kaitse ja õiguskindluse põhimõtteid (eespool viidatud kohtuotsus Italgrani, punkt 24).

56 Euroopa Kohtu arutluskäik ei ole käesolevas asjas kohaldatav, kuna see puudutab individuaalset abi, millest on komisjonile teatud kui uuest abist EÜ artikli 88 lõike 3 alusel.

57 Eeltoodust tuleneb, et Ferrierel ei ole alust väita, et ametlik menetlus on ebaseaduslikult algatatud, ega seda, et on rikutud õiguspärase ootuse kaitse ja õiguskindluse põhimõtteid. Järelikult tuleb esimene väide tagasi lükata.

Teine menetlust puudutav väide, et komisjon ei ole järginud menetlustähtaegasid

— Poolte argumendid

58 Ferriere väidab, et komisjon on ületanud riigiabi puudutavaid menetlustähtaegasid kahes aspektis. Esiteks, komisjon algatas ametliku menetluse 3. juunil 1999 ehk rohkem kui kolm kuud pärast teatamist, kuigi õigusnormide ja kohtupraktika kohaselt oleks ta pidanud otsuse tegema kahe kuu jooksul arvates abist teatamisest. Teiseks, komisjon ei järginud 18-kuulist tähtaega, mille jooksul peab ta määruse nr 659/99 artikli 7 lõike 6 kohaselt tegema otsuse pärast ametliku menetluse algatamist, kuna vaidlustatud otsuse tegemiseks kulus 20 kuud. Ferriere lisab, et kuigi 18-kuuline tähtaeg ei ole imperatiivne, saab seda pikendada ainult komisjoni ja asjaomase liikmesriigi ühisel kokkuleppel.

59 Itaalia Vabariik väidab, et vaidlustatud otsuse tegemisega kaasnenud viivitus kujutab endast määruse nr 659/999 artikli 7 lõike 6 rikkumist ja et ta ei ole andnud

nõusolekut ametliku menetluse lõpetamiseks ettenähtud tähtaja pikendamiseks. Lisaks nendib menetlusse astuja, et komisjon on rikkunud lojaalse koostöö kohustust, lõpetades vaidlustatud otsuse artiklis 3 menetluse, mis oli algatatud ESTÜ asutamislepingu raames 18. veebruari 1999. aasta teatise alusel.

60 Komisjon väidab, et väide menetluse ülemäärase pikkuse kohta ei ole põhjendatud. Ta väidab ametliku menetluse algatamise osas, et esialgne teatis esitati eeskirjade alusel, mis osutusid asjakohatuks, mistõttu tal ei olnud kohustust tegutseda tavaliselt kohaldatava kahe kuu jooksul, ning et Itaalia ametiasutused ei teatanud talle oma kavatsusest abimeedet rakendada. Ametliku menetluse pikkuse kohta märgib komisjon, et määruse nr 659/1999 artikli 7 lõikes 6 ette nähtud 18 kuud ei ole imperatiivne. Peale selle, kuna 28. märtsi 2001. aasta vaidlustatud otsus põhines ametliku menetluse algatamise teisel, s.o 14. augustil 2000 tehtud otsusel, oli menetluse tegelik kestus 7,5 kuud.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

61 Ametliku menetluse algatamise esimese otsuse puhul tuleb märkida, et ESTÜ asutamislepingu kohaselt esitatud teatise osas on asjassepuutuvaks sätteks määruse nr 2496/96 artikli 6 lõige 6, aga mitte, nagu pooled ekslikult väidavad, otsuse nr 659/1999 artikli 4 lõige 5, mis on kohaldatav teisele teatisele.

62 Otsuse nr 2496/96 artikli 6 lõige 6 mainib kahekuulist tähtaega, mille möödumisel ja juhul, kui ametlikku menetlust ei ole algatatud, võib kavandatud abimeetmed ellu rakendada tingimusel, et liikmesriik on komisjonile oma kavatsusest eelnevalt

teatanud. Selle sättega ei määrata komisjonile tähtaega, mille järgimata jätmine toob kaasa kehtetuse, vaid kutsub komisjoni üles hea halduse põhimõttele tuginedes hoolikalt tegutsema ja annab asjaomasele liikmesriigile loa rakendada abimeetmeid kahekuulise tähtaja möödudes, tingimusel, et ta on komisjoni eelnevalt oma kavatsusest teavitanud (Euroopa Kohtu 11. detsembri 1973. aasta otsus kohtuasjas 120/73: Lorenz, EKL 1973, lk 1471, punkt 6, ja 20. märtsi 1984. aasta otsus kohtuasjas 84/82: Saksamaa *v.* komisjon, EKL 1984, lk 1451, punkt 11).

63 Asjas on selge, et Itaalia ametiasutused ei teavitanud komisjoni oma kavatsusest maksta kõnealust abi. Menetlusse astuja ei saa väita, et ta ei ole andnud komisjonile nõusolekut tähtaja „pikendamiseks", kuna sellist mehhanismi ei ole otsuse nr 2496/96 artikli 6 lõikes 6 ette nähtud. Lisaks tuleb märkida, et kuigi komisjon, kes sai teatise kätte 25. veebruaril 1999, algatas ametliku menetluse alles 3. juunil 1999 ehk kolm kuud ja üheksa päeva hiljem, ei tundu ajavahemik, mille jooksul Itaalia ametiasutused ei andnud komisjonile endast teada, käesoleva asja asjaolusid arvestades ülemäärane. Igal juhul ei nähtu otsuse nr 2496/96 artikli 6 lõike 6 sõnastusest, et rohkem kui kaks kuud pärast teatamist algatatud ametlik menetlus on sel põhjusel kehtetu.

64 Seega ei ole Ferrierel alust väita, et vaidlustatud otsus on ametliku menetluse hilinenud algatamise tõttu ebaseaduslik.

65 Komisjoni poolt vaidlustatud otsuse tegemiseks kasutatud aja osas on eespool punktis viidatud määruse nr 659/1999 artikli 7 lõikes 6, mida kohaldatakse kõnealuse abimeetme suhtes, sätestatud, et komisjon püüab oma võimaluste piires otsuse vastu võtta 18 kuu jooksul pärast menetluse algust, kusjuures seda tähtaega võib pikendada komisjoni ja asjaomase liikmesriigi ühisel kokkuleppel.

66 Seda tähtaega kohaldatakse käesolevas asjas menetlusele, mis järgnes teisele teatisele, mis esitati EÜ asutamislepingu alusel, aga mitte, nagu hageja väidab, ESTÜ asutamislepingu alusel esitatud esimesele teatisele järgnenud menetlusele.

67 On tõsi, et vaidlustatud otsuses viidatakse mõlemale asutamislepingule, mainitakse 25. veebruaril 1999 ESTÜ asutamislepingu alusel esitatud esimest teatist ja artiklis 3 lõpetatakse selle teatise alusel algatatud menetlus. Kuid esimene teatis tühistati ESTÜ asutamislepingu kohaldamisalasse kuuluvate abiprojektide osas, mida on mainitud 25. juulil 2000 esitatud teises teatises. Esimest teatist asendavas teises teatises kinnitati vaidlusaluse abiprojekti komisjonile arutamiseks andmist, võttes sel korral aluseks EÜ asutamislepingu. Siinkohal selgitasid Itaalia ametiasutused kohtuistungil, millised määratlemisega seonduvad probleemid tekivad selliste terasetootjate nagu hageja toetuseks menetlusse astumisel, kes tegutsevad mõlema asutamislepingu kohaldamisalas. Lisaks tuleb ametliku menetluse algatamise esimesest otsusest ehk 3. juunist 1999 kulgenud tähtaega hinnata otsuse nr 2496/96 kohaselt. Selles otsuses ei ole siiski määratud tähtaega, mille jooksul peab tegema otsuse pärast ametliku menetluse algust.

68 Määruse nr 659/1999 sätteid arvestades tuleb seega ametliku menetluse kestust arvestada alates 14. augustil 2000 abiprojekti teise teatise järel EÜ asutamislepingu alusel tehtud ametliku menetluse algatamise otsusest.

69 Kuna komisjon tegi vaidlustatud otsuse 28. märtsil 2001 ehk 7 kuud ja 14 päeva pärast ametliku menetluse algust, on eespool punktis 65 mainitud orienteeruvast ja pikendatavast 18-kuulisest tähtajast kinni peetud. Seega ei ole hagejal alust väita, et komisjon on vaidlustatud otsuse vastuvõtmiseks ettenähtud tähtaegasid ületanud. Isegi kui eeldada, et võetakse arvesse ametliku menetluse algatamise esimese otsuse kuupäev ehk 3. juuni 1999, kujuneks menetluse kestuseks veidi alla 22 kuu, mis ei

kujuta endast eespool nimetatud 18-kuulise orienteeruva tähtaja ebamõistlikku ületamist (Esimese Astme Kohtu 27. novembri 2003. aasta otsus kohtuasjas T-190/00; Regione Siciliana *v.* komisjon, EKL 2003, EKL 2003, lk II-5015, punkt 139).

70 Samuti ei ilmne, et komisjon oleks rikkunud lojaalse koostöö kohustust Itaalia Vabariigiga, arvestades käesoleva juhtumi asjaolusid, mida iseloomustavad ettevõtte tegutsemine kahel tegevusalal ja ühtne raamatupidamine, kahe järjestikuse teatise saatmine — esmalt ESTÜ asutamislepingu ja hiljem EÜ asutamislepingu alusel — ning komisjoni kohustus teha täpselt kindlaks, kas abisaaja tegevusala kuulub ESTÜ asutamislepingu või EÜ asutamislepingu kohaldamisalasse. Vaidlustatud otsuse artikkel 3, mis lõpetab ESTÜ asutamislepingu alusel esitatud teatise järel algatatud ametliku menetluse, on neil asjaoludel üksnes ametlik lõppjäreldus 3. juunil 1999 algatatud menetluse suhtes.

71 Eeltoodust tuleneb, et Ferrierel ei ole alust väita, et komisjon on menetlustähtaegasid eiranud. Järelikult tuleb teine väide tagasi lükata.

Kolmas menetlust puudutav väide kaitseõiguste rikkumise kohta

— Poolte argumendid

72 Ferriere väidab, et komisjon on järjestikuste keskkonnakaitsele antavat riigiabi käsitlevate suuniste kohaldamisel rikkunud kaitseõigusi. Pärast ametliku menetluse algatamist 1994. aasta suuniste kehtimise ajal, võttis ta vaidlustatud otsuse vastu

2001. aasta suuniste alusel, ilma et ta oleks palunud Itaalia Vabariigil ja asjassepuutuvatel isikutel esitada oma märkusi uute suuniste osas.

73 Komisjon väidab, et riigiabi uurimismenetluses on kaitseõigused ainult liikmesriigil, kes on otsuse adressaadiks. Kostja lisab, et hagejat informeeriti ametliku menetluse algatamisest, et ta esitas kahel korral märkusi, mis arvesse võeti, ning et pärast 2001. aasta suuniste avaldamist oleks ta saanud esitada uued märkused. Pealegi jäid hindamiskriteeriumid uutes suunistes sisuliselt samaks.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

74 Kõigepealt tuleb märkida, et Ferriere esitatud väidet tuleb analüüsida mitte lähtudes kaitseõigustest, mis riigiabi asjades kuuluvad ainult liikmesriikidele, vaid võttes arvesse „asjassepuutuvatele isikutele" EÜ artikli 88 lõike 2 alusel antud õigust esitada oma märkuseid nimetatud sättes osutatud uurimisstaadiumis (Esimese Astme Kohtu 6. märtsi 2003. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-228/99 ja T-233/99: Westdeutsche Landesbank Girozentrale ja Land Nordrhein-Westfalen *v.* komisjon, EKL 2003, lk II-435, punktid 122–125).

75 Vaidlust ei ole selles, et 2001. aasta suuniste avaldamisel olid asjassepuutuvad isikud oma märkused 1994. aasta suunistest lähtuvalt juba esitanud. 2001. aasta suunistest, eelkõige sissejuhatavast osast ilmneb, et need on jätkuks 1994. aasta suunistele ja neis määratletakse komisjoni uus positsioon, lähtudes keskkonnaalastes mõistetes, normides ja keskkonnapoliitikas nii siseriiklikul kui rahvusvahelisel tasandil toimunud arengutest. Kui oletada, et komisjon oleks saanud uusi suuniseid vaidlustatud otsuse vastuvõtmisel õiguspäraselt kohaldada, mida tal enda arvates

oli õigus teha ja mida käsitletakse edaspidi punktides 134–140, ei oleks ta ilma asjassepuutuvate isikute kaitseõigusi rikkumata saanud oma otsuses tugineda 2001. aasta suunistega kehtestatud uutele põhimõtetele, küsimata asjassepuutuvatelt isikutelt selles osas selgitusi.

76 Vaidlustatud otsusest nähtub, et komisjon tunnistas abi ühisturuga kokkusobimatuks kahel põhjusel: esiteks, et investeering on peamiselt tingitud majanduslikust põhjusest (põhjendus 13) ja et selle investeeringuga kaasnev keskkonnaalane kasu on marginaalne (põhjendus 33), ning teiseks, et keskkonnakaitseks tehtud investeeringuid kui lisakulusid ei ole võimalik teistest kuludest eraldada (põhjendus 32).

77 Nendest põhjustest lähtuvalt on mõlemas suunises kehtestatud põhimõtted sisuliselt identsed, nagu komisjon on vaidlustatud otsuse põhjenduses 31 (3. joonealune märkus) osutanud. Nii 2001. aasta suunised kui ka 1994. aasta suunised sätestavad, et abikõlblikud on keskkonnakaitseks ettenähtud investeeringud (1994. aasta suuniste punkt 3.2.1 ja 2001. aasta suuniste punkt 36, millele on käesolevas otsuses viidatud vastavalt punktides 6 ja 10), kusjuures 1994. aasta suunised jätavad sõnaselgelt kõrvale abi, mis on pealtnäha suunatud keskkonnakaitseliste meetmete jaoks, kuid on mõeldud tegelikult üldinvesteeringuteks. Peale selle näevad mõlemad suunised ette samasuguse abikõlblike kulude väljaarvutamise viisi (1994. aasta suuniste punkt 3.2.1 ja 2001. aasta suuniste eespool punktis 11 viidatud punkt 37).

78 Hageja väitis kohtuistungil, et teatud üksikasjade 2001. aasta suunistest väljajätmisel on oma mõju, eriti uute rajatiste osas, mille puhul 1994. aasta suunised lubasid tema arvates abi andmist, kui nendel rajatistel on keskkonnale positiivne mõju. Ferriere väidab siinkohal oma kirjalikes märkustes, et kuna 1994. aasta suuniste punkt 3.2.1 ei lubanud uute või asendusinvesteeringute korral arvestada baasinvesteeringuid,

mis on mõeldud üksnes tootmisvõimsuse loomiseks või asendamiseks, ilma et sellega aidataks kaasa keskkonnakaitsele, tähendas see *a contrario*, et abi oli lubatud anda uuele rajatisele, millel on keskkonnakaitsele positiivne mõju.

79 Tegelikult puudutavad hageja märkused siiski 1994. aasta suuniste punktis 3.2.1 ette nähtud „lubatavate kulude" määratlemist, mis peavad „rangelt piirduma investeerimise lisakuludega, mis on vajalikud keskkonnakaitse eesmärkide saavutamiseks". Eespool punktis 6 viidatud suunistes on sätestatud, et „[u]ute või asendusinvesteeringute korral ei ole lubatud arvestada baasinvesteeringuid, mis on mõeldud üksnes tootmisvõimsuse loomiseks või asendamiseks, ilma et sellega aidataks kaasa keskkonnakaitsele". Seega ei saa öelda, et 2001. aasta suunised sisaldavad muudatusi võrreldes varasemate eeskirjadega. Sõltumata sellest, kas investeeritakse uude või vanasse rajatisse, on abimeetmega hõlmatud ainult keskkonnakaitsega seonduvad lisakulud. Kuigi 2001. aasta suunised ei sisalda sellist nõuet nagu 1994. aasta suunised, kehtib samasugune abikõlblikkuse tingimus edasi.

80 Niisiis ilmneb, et komisjon ei ole uute suuniste raames kohaldanud põhimõtteid või hindamiskriteeriume, mis oleksid muutnud tema analüüsi teavitatud abi kohta. Neil asjaoludel ei olnud vaja asjassepuutuvate isikutega uuesti konsulteerida. Hagejal oli võimalus esitada oma märkused, mis on kokkuvõtvalt toodud vaidlustatud otsuse põhjendustes 13–16, põhimõtete ja hindamiskriteeriumite kohta, mis on mõlemas suunises sisuliselt identsed ja mille alusel tunnistas komisjon abi ühisturuga kokkusobimatuks.

81 Järelikult ei tuginenud komisjon oma otsuses põhjendustele, mille kohta hageja ei saanud oma seisukohti teatavaks teha, ning seega ei ole komisjon EÜ artikli 88 lõiget 2 rikkunud.

82 Seega ei ole Ferrierel alust väita, et kaitseõigusi, mida antud juhul käsitletakse EÜ artikli 88 lõike 2 alusel „asjassepuutuvatele isikutele" antud menetlusõigustena, on rikutud. Järelikult tuleb kolmas väide tagasi lükata.

Neljas menetlust puudutav väide õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumise kohta

— Poolte argumendid

83 Ferriere väidab, et komisjon on rikkunud menetlusega seonduva õiguspärase ootuse kaitset. Kuna komisjon ei ole kordagi palunud Itaalia ametiasutustel ega hagejal esitada investeeringu keskkonnakaitselist eesmärki tõendavaid dokumente, ei võinud ta hageja arvates õiguspäraselt oma otsuses märkida, et talle ei ole selle kohta ühtegi dokumenti esitatud.

84 Itaalia Vabariik väidab, et komisjoni otsuses sisalduv etteheide selle kohta, et ei ole esitatud tõendit investeeringu keskkonnakaitselise eesmärgi kohta, ei vasta tõendamiskoormuse reeglitele, sest kui tegemist on menetlusega, mille puhul kontrollitakse kokkusobivust asutamislepinguga, mitte abi lubamise menetlusega, lasub tõendamiskoormus komisjonil.

85 Komisjon väidab, et ta ei ole õiguspärase ootuse põhimõtet rikkunud ja et Itaalia valitsusel ja ettevõttel paluti selgelt ametliku menetluse algatamise otsustega esitada tõendeid investeeringu keskkonnakaitselise eesmärgi kohta.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

86 See väide koosneb kahest osast: esiteks teave, mida komisjon oleks pidanud asjassepuutuvatelt isikutelt küsima, ja teiseks tõendamisreeglid.

87 Esmalt heidab Ferriere komisjonile ette, et viimane ei ole temal ega Itaalia Vabariigil palunud esitada dokumente investeeringu keskkonnakaitselise eesmärgi kohta ning seda et komisjon on oma otsuses märkinud, et talle ei ole sellega seonduvalt ühtegi dokumenti esitatud (põhjendus 30).

88 Hageja esile toodud õiguspärase ootuse kaitse põhimõte tähendab, et komisjon peab riigiabi uurimismenetluse käigus võtma arvesse õiguspäraseid ootusi, mis asjassepuutuvatel isikutel võib ametliku menetluse algatamise otsuses sisalduvaga seoses tekkida (Esimese Astme Kohtu 5. juuni 2001. aasta otsus kohtuasjas T-6/99: ESF Elbe-Stahlwerke Feralpi *v.* komisjon, EKL 2001, lk II-1523, punkt 126), ning et ta ei tugine seega oma lõplikus otsuses sellise teabe puudumisele, mille puhul asjassepuutuvatel pooltel ei olnud neid asjaolusid arvesse võttes võimalik teada, et nad peavad seda teavet esitama.

89 Eespool punktis 20 mainitud 3. juuni 1999. aasta otsusest, millega algatati ametlik menetlus, nähtub, et komisjon avaldas kahtlust, kas investeeringu põhieesmärk oli keskkonnakaitse, et tema hinnangul oli investeeringu mõju selles suhtes väga piiratud ning et kasu, mida keskkonnakaitse sellega väidetavalt saab, näib talle rohkem töötajate kaitset puudutava kasuna, mis ei ole hõlmatud teraseabikoodeksi ega 1994. aasta suunistega. Komisjon juhtis veel tähelepanu asjaolule, et otsus teha

seadmete vanuse tõttu majanduslikel põhjustel vajalikke investeeringuid ei ole abikõlblik.

90 Eespool punktis 24 mainitud 14. augusti 2000. aasta otsuses, millega algatati ametlik menetlus, mainis komisjon oma esialgset hinnangut, mille ta investeeringule keskkonnakaitse aspektist lähtudes oli andnud. Ta märkis, et Itaalia ametiasutused ei tõendanud, et valtspingi omandamise põhieesmärk oli keskkonnakaitse või töötajate töötingimuste parandamine, ning talle tundus, et suure võimsusega seadmete omandamisel oli Ferriere peamine eesmärk hoopis oma tootmisvõimsuse asendamine või suurendamine. Lõpetuseks märkis komisjon, et selles uurimisstaadiumis võis järeldada, et investeeringutel oli töötingimustele ja keskkonnale tema arvates vaid marginaalne mõju.

91 See korratud teave oli piisavalt selge ja täpne, et Itaalia ametiasutused ja hageja oleksid võinud selle pinnalt arvata, et neil paluti esitada kõik asjakohased andmed, mille abil oleks saanud tõendada, et investeeringu eesmärk on valdavalt keskkonnakaitseline. Ferriere esitatud väidet menetlusega seonduva õiguspärase ootuse rikkumise kohta ei saa seega toetada.

92 Teiseks väidab Ferriere, et komisjon tugines oma otsuses oletustele, ilma et ta oleks asjaolusid konkreetselt kontrollinud, kuigi ta oli selleks kohustatud. Itaalia Vabariik lisab, et tõendi selle kohta, et investeeringul puudub keskkonnakaitseline eesmärk, peab esitama komisjon, ning et otsuses on tõendamiskoormus ümber pööratud.

93 Kui komisjon otsustab algatada ametliku menetluse, siis on liikmesriik ja potentsiaalne abisaaja kohustatud esitama oma argumendid, millega nad tõendavad, et abiprojekt vastab asutamislepingus sätestatud eranditele, kuna menetluse eesmärk on tagada, et komisjoni käsutuses oleksid kõik antud juhul asjassepuutuvad andmed (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Saksamaa *v.* komisjon, punkt 13).

94 Kuigi komisjon peab ametliku menetluse algatamisel selgelt esile tooma oma kahtlused abi kokkusobivuse osas, et võimaldada liikmesriigil ja asjassepuutuvatel isikutel neile võimalikult põhjalikult vastata, on siiski abitaotleja see, kes peab tekkinud kahtlused hajutama ning tõendama, et investeeringu puhul on täidetud tingimus, mille korral võib abi anda (vt selle kohta Euroopa Kohtu 22. märtsi 2001. aasta otsus kohtuasjas C-17/99: Prantsusmaa *v.* komisjon, EKL 2001, lk I-2481, punktid 41 ja 45–49). Seega pidid Itaalia Vabariik ja hageja tõendama, et kõnealune investeering oli keskkonnakaitselise abi saamiseks abikõlblik, ning eelkõige seda, et selle eesmärk oli keskkonnakaitse, nagu mõlemas suunises, mida üksteise järel kohaldati, nõutud (vt selle kohta Euroopa Kohtu 14. septembri 1994. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-278/92–C-280/92: Hispaania *v.* komisjon, EKL 1994, lk I-4103, punkt 49, ja 19. septembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-113/00: Hispaania *v.* komisjon, EKL 2002, lk I-7601, punkt 70).

95 Toimikust ja eriti vaidlustatud otsusest ilmneb, et komisjon, kes oli väljendanud oma kahtlusi abi ühisturuga kokkusobivuse osas ning kes oli saanud kõnealuse abiprojekti kohta märkused asjassepuutuvatelt kolmandatelt isikutelt ja Itaalia Vabariigilt, koostas talle pandud kohustust järgides otsuse põhjendustes 23–36 täpse ja argumenteeritud analüüsi talle hindamiseks esitatud asjaoludest.

96 Eeltoodust tuleneb, et Ferrierel ei ole alust väita, et komisjon on rikkunud menetluses õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet. Järelikult tuleb neljas väide tagasi lükata.

Viies menetlust puudutav väide hea halduse põhimõtte rikkumise kohta

— Poolte argumendid

97 Ferriere väidab, et komisjon on rikkunud hea halduse põhimõtet, olles eksinud asjakohase õigusliku aluse valikul — kõigepealt ESTÜ asutamisleping ja seejärel EÜ asutamisleping — ja algatades ametliku menetluse heakskiidetud kava kohaldamismeetme suhtes.

98 Komisjon väidab, et ta ei ole hea halduse põhimõtet rikkunud. Kuna oli esitatud järjestikku kaks teatist, esimene ESTÜ asutamislepingu ja teine EÜ asutamislepingu alusel, pidi komisjon abi uurima mõlemast asutamislepingust lähtudes, sest tegemist oli terasetootjaga, kellel ei olnud eraldi raamatupidamist.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

99 Toimikust nähtub, et Ferriere on terasetootja, kes valmistab tooteid, millest osa on hõlmatud ESTÜ asutamislepinguga ja osa EÜ asutamislepinguga, et Itaalia ametiasutused teatasid kõnealusest abist kõigepealt ESTÜ asutamislepingu alusel, et haldusmenetluse käigus väitsid Itaalia Vabariik ja Ferriere seejärel, et keevitatud terasvõrk, mille valmistamiseks kasutatavasse valtspinki kavatseti investeerida, ei ole mitte ESTÜ, vaid EÜ asutamislepingu kohaldamisalasse kuuluv toode, ning et uus teatis esitati EÜ asutamislepingu alusel. Menetlusse astuja selgitas kohtuistungil siinkohal, et ettevõtete puhul, mille tegevusalad on hõlmatud mõlema asutamislepinguga, on asjakohast õiguslikku raamistikku raske määratleda.

100 Peale selle võis komisjon kontrollida sellise terasetootja nagu Ferriere puhul, kellel ei ole eraldi raamatupidamist, et vaidlusalust abi ei ole suunatud ESTÜ asutamislepinguga hõlmatud tegevusaladele (eespool viidatud kohtuotsus ESF Elbe-Stahlwerke Feralpi *v.* komisjon, punktid 74 ja 125).

101 Neil asjaoludel ei saa komisjonile ette heita väidetavaid menetlusvigu, kui ei olnud kohe selge, kas investeering on seotud ESTÜ asutamislepinguga või EÜ asutamislepinguga, kui komisjonile teatati abist järjestikku kahe asutamislepingu alusel, ja kui komisjon pidi igal juhul kontrollima, et abist ei saaks kasu muud tegevused kui need, millele abi on antud. See, et komisjon tahab teha kindlaks õiguslikku alust, millele oma otsuses tugineda, ei saa ilmselgelt olla hea haldustava põhimõtte rikkumine.

102 Puhtalt menetluslikust aspektist ei tähenda kahe ametliku menetluse algatamine käesoleval juhul hea halduse põhimõtte rikkumist, kuna need mõlemad menetlused on Itaalia ametiasutuste teatiste alusel õiguspäraselt algatatud, nagu esimesele väitele antud vastuses on märgitud (eespool punktid 50, 54 ja 57). Ferriere argument selle kohta, et on rikutud hea halduse põhimõtet, kui algatati ametlik menetlus, kuigi tegemist oli heakskiidetud kava kohaldamismeetmega, seondub põhiküsimusega selle kohta, kas kõnealune abimeede kujutab endast sellist meedet nagu hageja väidab, ning seda analüüsitakse koos esimese põhiküsimust puudutava väitega (vt allpool punktid 116–128).

103 Eeltoodust tuleneb, et Ferrierel ei ole alust väita, et komisjon on rikkunud hea halduse põhimõtet. Järelikult tuleb viies väide tagasi lükata.

Kuues menetlust puudutav väide põhjendamiskohustuse rikkumise kohta

— Poolte argumendid

104 Ferriere väidab, et komisjon ei ole oma otsust piisavalt põhjendanud, märkides vaid otsuse põhjenduses 30 (1. joonealune märkus), et kõnealust liiki seadme puhul ei ole eripiiranguid ette nähtud.

105 Komisjoni selgituse kohaselt ei saanud ta toetuda muule põhjendusele kui sellele, et ta oli tuvastanud, et normatiivid puuduvad.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

106 Väljakujunenud kohtupraktika järgi on EÜ artiklis 253 ette nähtud põhjendamiskohustus oluline vorminõue, mida tuleb eristada põhjenduste sisulise õigsuse küsimusest, mis on vaidlusaluse akti sisulise seaduslikkuse küsimus. Põhjendused peavad olema kohandatud asjaomase akti laadile ning nendest peavad selgelt ja ühemõtteliselt nähtuma akti vastuvõtnud institutsiooni motiivid, nii et isikutele, keda akt puudutab, oleks teada akti põhjendatus ja pädev kohus saaks teostada kontrolli. Seda, kas akti põhjendused vastavad EÜ artikli 253 nõuetele, tuleb hinnata mitte üksnes akti sõnastuse põhjal, vaid ka selle konteksti põhjal ja kõigi asjaomast valdkonda reguleerivate eeskirjade põhjal (Euroopa Kohtu 14. veebruari 1990. aasta otsus kohtuasjas C-350/88: Delacre jt *v.* komisjon, EKL 1990, lk I-395, punktid 15 ja 16, ning 19. septembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-114/00: Hispaania *v.* komisjon, EKL 2002, lk I-7657, punktid 62 ja 63).

107 Osutatud kohtupraktika taustal ei ilmne, et komisjon oleks käesoleval juhul rikkunud oma kohustust vaidlustatud otsust piisavalt põhjendada.

108 Vaidlustatud otsuse esimeses põhjenduses (3. joonealune märkus) viidatakse 3. juuni 1978. aasta maakonnaseaduse nr 47, mida on muudetud, artikli 15 lõikele 1 (viidatud eespool punktis 13), milles nähakse ette võimalus anda investeeringutoetust sellistele tööstusettevõtetele, kes kohandavad oma tootmisprotsessid või -seadmed teatud majandussektori õigusaktidega kehtestatud uute normatiividega. Vaidlustatud otsuse põhjenduses 14 mainitakse hageja märkusi kohustuslike piirväärtuste olemasolu kohta, mida tema seadmed järgivad, ja märgib siinkohal põhjenduses 30 (1. joonealune märkus), et vastupidiselt ettevõtte poolt väidetule, ei ole seda liiki seadme kohta eripiiranguid ette nähtud. Ferriere seadmele rakendatavate normatiivide puudumisele toetuv põhjendus on esitatud selgelt õiguslikus ja faktilises raamistikus, mis võimaldas teha hagejale selle tähenduse arusaadavaks.

109 Seega ei ole Ferrierel alust väita, et vaidlustatud otsust ei ole piisavalt põhjendatud. Järelikult tuleb kuues väide tagasi lükata.

110 Eeltoodust tuleneb, et kõik kuus menetlust puudutuvat väidet tuleb tagasi lükata.

Põhiküsimus

111 Ferriere esitab oma hagi toetuseks kolm põhiküsimust puudutavat väidet, millest esimese väite kohaselt on tema investeering heakskiidetud kava kohaldamismeede,

teise väite kohaselt oleks pidanud vaidlustatud otsuse tegema 1994. aasta suuniste, aga mitte 2001. aasta suuniste kohaselt, ja kolmanda väite kohaselt on tema investeeringul keskkonnakaitseline eesmärk, mis muudab selle keskkonnakaitsele antava abi osas abikõlblikuks.

Esimene põhiküsimust puudutav väide, et Ferriere investeering on heakskiidetud kava kohaldamismeede, mitte uus abi

— Poolte argumendid

112 Ferriere väidab, et tema investeering on hõlmatud komisjoni 1992. aastal heaks kiidetud piirkondliku kavaga ja kujutab endast üksnes kohaldamismeedet, nii et komisjon on vaidlustatud otsuses jätnud enda tehtud heakskiitmise otsuse arvesse võtmata.

113 Ferriere väidab, et komisjon tõlgendas valesti 1992. aastal heakskiidetud abikava, kuna „õigusaktidega kehtestatud normatiividega" kohandamisega ei peeta silmas „kohustuslike keskkonnanormatiividega" kohandamist, vaid seda võib mõista kui pelgalt soovituslike ja seega mitte siduvate normatiividega kohandamist. Selline tõlgendus vastab 1994. ja 2001. aasta suuniste mõttele, milles on käsitletud abi ergutavat mõju. 2001. aasta suunised näevad lisaks ette, et abi võib anda investeeringutele, mis tehakse kohustuslike normatiivide puudumise tingimustes. Peale selle on saasteaineid ja mürareostust puudutavad keskkonnanormatiivid ning normatiivid töötingimuste parandamiseks nii siseriiklike kui ühenduse õigusnormidega ette nähtud ning neid on hageja uue rajatise püstitamisel arvesse võetud.

114 Itaalia Vabariik on seisukohal, et vaidlusalune abi on hõlmatud 1992. aastal heaks kiidetud kavaga. Pealegi andis komisjon 1998. aastal selle kava refinantseerimisele heakskiidu, mille tingimustest nähtub ja nagu tuleneb ka 1994. ja 2001. aasta suunistest, et abi andmine ei sõltu kohustuslike normatiivide olemasolust. Seega on komisjon heakskiidetud kava tõlgendanud vääralt.

115 Komisjon väidab, et vaidlusalune abi ei vasta 1992. aastal heaks kiidetud kavale. Selle kava kohaselt saab abi anda tingimusel, et asjaomase investeeringu eesmärk on majandussektoris kehtestatud uute normatiividega kohandamine. Komisjoni sõnul vastasid Ferriere varasemad rajatised olemasolevatele normatiividele ja uuel rajatisel ei ole mingit seosest uute normatiivide jõustumisega. Hageja viidatud normatiivid ei ole uued ega siduvad ning nendele viidati esimest korda käesolevas menetluses. Kostja märgib täiendavalt, et töötingimuste parandamine ning tehastes tööohutuse ja töötervishoiu heaks võetud meetmed ei kujuta endast keskkonnakaitselisi meetmeid.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

116 Vastus küsimusele, kas vaidlusalune abi on 1992. aastal heaks kiidetud kava kohaldamismeede või uus abi, sõltub kõnealuse kava aluseks oleva sätte tõlgendamisest, millele on viidatud eespool punktis 13, mille kohaselt on abikõlblikud investeeringud, mille eesmärk on keskkonna või töötingimuste parandamine „teatud majandussektori õigusaktides kehtestatud uute normatiivide kohaselt".

117 Ülalviidatud sätte samast sõnastusest ilmneb, et normatiivid peavad olema kohaldatavad selles majandussektoris, kus abitaotleja ettevõte tegutseb, et need

peavad olema hiljuti kehtestatud ning et rajatis peab olema uute normatiividega kohandatud, et investeering oleks abikõlblik.

118 Seda tõlgendust kinnitavad asjaolud, mille alusel kehtestati kavandatud abikava uurimismenetluse käigus tingimus uute normatiividega kohandamise kohta. Komisjonilt Itaalia alalisele esindusele saadetud kahest kirjast selgub, et komisjon oli 21. mail 1992 saadetud esimeses kirjas küsinud, kas plaanitud kava kohaselt oli abi andmise tingimuseks seatud uute normatiividega kohandamine, ja et 9. septembril 1992 saadetud teises kirjas märkis ta otsesõnu, et „abi eesmärk peab olema aidata ettevõtetel kohandada oma tegevust uute normatiividega, mille ametiasutused on saastuse ärahoidmiseks kehtestanud".

119 Seda kava ei olnud üheski punktis muudetud, eriti mis puudutab tingimust uute normatiividega kohandamise kohta, kui komisjon andis 18. septembri 1998. aasta kirjaga oma heakskiidu 1992. aastal heaks kiidetud kava refinantseerimisele. Selles kirjas sisalduvat kokkuvõtet heakskiidetud kavast ei saa lugeda nimetatud kava muudatuseks. Itaalia Vabariik ja komisjon on pealegi Esimese Astme Kohtu küsimustele antud vastustes, mida on mainitud eespool punktis 36, märkinud, et 1998. aastal algatatud menetlus oli keskendunud üksnes kava refinantseerimisele, puudutamata selle sisu või ulatust.

120 Ferrierelt 26. märtsil 1997 Friuli-Venezia Giulia autonoomsele piirkonnale edastatud abitaotluses ei ole kuskil mainitud normatiive, mida tema seadmed oleks pidanud järgima. Lisaks on selle piirkonna 15. veebruari 1999. aasta kirjas, mis lisati Itaalia ametiasutustele 18. veebruaril 1999 saadetud teatisele, mida on mainitud eespool punktides 53 ja 54, sõnaselgelt märgitud, et puuduvad igasugused kohustuslikud

normatiivid või muud õiguslikud kohustused, mis võiksid Ferrierele laieneda, ja lisatud, et keskkonnaaspektist lähtudes tulemuste parandamiseks tehtud investeering läheb ühenduse normatiividest kaugemale. Nagu eespool punktides 53 ja 54 on märgitud, ei väitnud Itaalia ametiasutused teisel korral teatamisel, et Ferrirele antud abi kujutab endast heakskiidetud kava kohaldamismeedet.

121 On tõsi, et haldusmenetluse käigus viitas Ferriere 13. novembri 2000. aasta kirjas, mida on mainitud eespool punktis 25, kehtivate õigusaktidega ette nähtud „piirväärtustele" nende õiguslikku alust täpsustamata, ning selgitas, et need vastavad ka suunistele, mis on sätestatud nõukogu 24. septembri 1996. aasta direktiivis 96/61/EÜ saastuse kompleksse vältimise ja kontrolli kohta (EÜT L 257, lk 26; ELT eriväljaanne 15/03, lk 80), mis võeti siseriiklikkuse õigusesse üle 4. augusti 1999. aasta dekreetseadusega nr 372, st Ferriere esitatud abitaotlusest ja 1999. aasta veebruari teatisest hilisemal kuupäeval. Kuid nimetatud dokumentides, mis ise ei sisalda ühtegi arvudes väljendanud väärtust, antakse vaid soovitusi tööstusrajatistega seotud lubade andmiseks, millel ei ole mingit seost käesoleva riigiabi asjaga.

122 Ferriere viitas oma hagiavalduses veel nõukogu 12. mai 1986. aasta direktiivile 86/188/EMÜ töötajate kaitse kohta kokkupuutest müraga tingitud ohtude eest tööl (EÜT L 137, lk 28), mis võeti Itaalias üle 15. augusti 1991. aasta dekreetseadusega nr 277, ja osutas joonealuses märkuses ühenduse õiguse või siseriikliku õiguse mitmesugustele tekstidele, milles mainitakse piirväärtusi, mida tema investeeringu puhul on järgitud. Ühenduse õigusaktidest nimetab hageja nõukogu 12. detsembri 1991. aasta direktiivi 91/689/EMÜ ohtlike jäätmete kohta (EÜT L 377, lk 20), mida on muudetud nõukogu 27. juuni 1994. aasta direktiiviga 94/31/EÜ (EÜT L 168, lk 28; ELT eriväljaanne 15/02, lk 376) ja mis on Itaalias üle võetud 5. veebruari 1997. aasta dekreetseadusega nr 22. Samuti nimetab ta mitut siseriiklikku õigusakti, nagu vabariigi presidendi 24. mai 1998. aasta määrus nr 203 õhku paiskuvate suitsu- ja tolmuheitmete kohta, 26. oktoobri 1995. aasta seadus nr 447 tööstusrajatistest väljapoole kanduvate müraheitmete kohta ning üks selle seaduse rakendusaktidest ehk ministrite nõukogu presidendi 14. novembri 1997. aasta rakendusmäärus nr 672900.

123 Vaatamata sellele, et abitaotluse esitamise kuupäeval, s.o 26. märtsil 1997 ei olnud suurem osa nendest nõuetest uued, ei ole Ferriere siiski haldusmenetluses ega käesolevas menetluses välja toonud neid normatiive, mis on nende sätetega ette nähtud ja millega tema investeering pidi tööstusrajatise kohandama. Kuna sellekohast teavet ei esitatud ja seetõttu ei saanud seda vaidlustatud otsuse väljatöötamisel arvesse võtta, ei saa sellele kõnealuse otsuse õiguspärasuse vaidlustamiseks tugineda (Euroopa Kohtu 10. juuli 1986. aasta otsus kohtuasjas 234/84: Belgia *v.* komisjon, EKL 1986, lk 2263, punktid 11 ja 16). Hageja viidatud ühenduse õigusnormide osas ilmneb, et direktiiv 86/188 reguleerib töökohal teatava müratasemega kokkupuutuvate töötajate informeerimist, kaitset ja arstlikku järelevalvet, kuid ei käsitle normatiive, mida ettevõtted peavad järgima. Teiseks ei nähtu toimikust, et Ferriere toodaks direktiivis 91/689 nimetatud ohtlikke jäätmeid, ja et seetõttu kohaldataks talle selle direktiivi sätteid.

124 Niisiis tuleb märkida, et Ferriere ei ole ei haldusmenetluses ega käesolevas menetluses suutnud välja tuua, milliseid tema tegevusala puudutavas sektoris kohaldatavaid uusi normatiive tema investeering pidi konkreetselt järgima. Argumendid, mis tuginevad ühenduse või siseriiklikele õigusnormidele, mis ei ole uued ega vaidlusaluse abi andmisega seotud, on osaliselt vastuvõetamatud, kuna need on esitatud esimest korda kohtus, ja osaliselt alusetud, kuna need ei ole asjaomase investeeringuga seotud. Seega tuleb tõdeda, et Ferriere ei ole tõendanud tema investeeringu ja tema sektorit puudutavate uute normatiivide vahelist seost.

125 Seega ei ole vaja hinnata, kas heakskiidetud abikavas nimetatud normatiive tuleb käsitleda kohustuslike või soovituslike normatiividena, ega uurida, kas uute normatiividena tuleb määratleda kõik normatiivid, mis on kehtestatud pärast seda, kui 1970ndatel aastatel võeti kasutusele asendatav rajatis, nagu Ferriere väidab, kuna hageja ei ole välja toonud ühtegi normatiivi, millele vastavaks ta soovis oma rajatise kohandada. Samuti argument, et 1994. ja 2001. aasta suuniste alusel oli võimalik anda stimuleerivat abi kohustuslike normatiivide puudumisel või juhul, kui

investeeringud lähevad järgitavatest normatiividest kaugemale, ei ole siinkohal asjakohane, kuna heakskiidetud kava aluseks oleva sätte kohaselt peab investeering selleks, et olla abikõlblik, olema suunatud rajatise kohandamiseks sektoris kohaldatavate uute normatiividega.

126 Eeltoodust tuleneb, et komisjon on leidnud õigesti, et vaidlusalust abi ei saa käsitleda heakskiidetud kava kohaldamismeetmena, vaid tegemist on uue meetmega.

127 Lisaks järeldub eeltoodust, et eespool punktis 102 mainitud Ferriere argumenti selle kohta, et komisjon rikkus hea halduse põhimõtet, kui ta algatas heakskiidetud kava kohaldamismeetme suhtes ametliku menetluse, ei saa samuti toetada.

128 Järelikult tuleb esimene põhiküsimust puudutav väide tagasi lükata.

Teine põhiküsimust puudutav väide selle kohta, et vaidlustatud otsuse oleks pidanud tegema 1994. aasta suuniste, aga mitte 2001. aasta suuniste kohaselt

— Poolte argumendid

129 Ferriere väidab, et tema investeeringut oleks pidanud uurima 1994. aasta suuniste kohaselt. Tema sõnul baseerub vaidlustatud otsus valel õiguslikul alusel. Abi oleks

pidanud hindama 1994. aasta suunistes ette nähtud kriteeriumide alusel, aga mitte 2001. aasta suunisest lähtudes. Lisaks on komisjon siinjuures rikkunud õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet.

130 Hageja väidab, et 2001. aasta suuniste punkt 82 (viidatud eespool punktis 12) on õigusvastane, nii nagu komisjon on seda tõlgendanud. Ferriere arvates oleks saanud uusi suuniseid varem teatatud abi suhtes kohaldada vaid osas, milles seda abi puudutav ametlik menetlus ei olnud veel algatatud.

131 Itaalia Vabariik on seisukohal, et abi oleks pidanud hindama vastavalt 1994. aasta suunistele, mis kehtisid abi andmise ajal ehk 8. oktoobril 1998, aga mitte vaidlustatud otsuse vastuvõtmise ajal kehtinud õiguse alusel.

132 Komisjon väidab, et abiprojekt oli 2001. aasta suuniste kohaselt ühisturuga kokkusobimatu ja seda ei oleks saanud heaks kiita ka 1994. aasta suuniste alusel.

133 Kostja lisab veel, et väidet 2001. aasta suuniste punkti 82 õigusvastasuse kohta ei ole hagiavalduses märgitud ja seega on see Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 48 lõike 2 kohaselt vastuvõetamatu. Igal juhul ta leiab, et punkt 82 sätestab üksnes uue kava kohese kohaldamise vastavalt õigusakti ajalise kohaldamise üldistele põhimõtetele, mis tähendab, et õiguspärase ootuse põhimõtet ei ole mingil juhul rikutud.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

134 Keskkonnakaitsele suunatud abiprojekti kokkusobivust ühisturuga hinnatakse vastavalt EÜ artiklitele 6 ja 87 nende koostoimes ning ühenduse suuniste kohaselt, mis komisjon on sellise uurimise läbiviimiseks eelnevalt vastu võtnud. Komisjonile on siduvad tema enda poolt riigiabi järelevalve valdkonnas antud suunised ja teatised selles osas, kus need ei erine asutamislepingu sätetest ja liikmesriigid on nendega nõustunud (Euroopa Kohtu 26. septembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-351/98: Hispaania *v.* komisjon, EKL 2002, lk I-8031, punkt 53). Järelikult võivad asjassepuutuvad isikud neile tugineda ja kohus kontrollib, kas komisjon on vaidlustatud otsuse tegemisel täitnud eeskirju, mis ta ise on kehtestanud.

135 Käesolevas asjas tuleb kõigepealt teha kindlaks, milliseid keskkonnakaitsealaseid riigiabi käsitlevaid ühenduse suunised pidi komisjon oma otsuse tegemisel kohaldama.

136 Vastupidiselt komisjoni väidetule on repliigis otseselt välja toodud õigusvastasuse väide vastuvõetav, kuna see kujutab endast hagiavalduse punktis 54 kaudselt tõstatud väidet, mida on repliigi punktides 12–18 laiendatud (vt selle kohta Esimese Astme Kohtu 17. juuli 1998. aasta otsus kohtuasjas T-118/96: Thai Bicycle *v.* nõukogu, EKL 1998, lk II-2991, punkt 142).

137 2001. aasta suuniste punktidest 81 ja 82 (vt eespool punkt 12) nähtub, et suunised jõustusid nende avaldamise kuupäeval ehk 3. veebruaril 2001 ja et seega pidi

komisjon neid kohaldama kõikidele teatatud abiprojektidele, isegi kui teatamine oli toimunud enne avaldamist. Vastupidiselt hageja tõlgendusele ei ole uute suuniste kohese kohaldamise suhtes erandeid kehtestatud ega välista seega käesolevaga sarnast juhtumit, kus ametlik menetlus on algatatud.

138 Esiteks on punktides 81 ja 82 märgituga, mis juhindub EÜ artikli 254 lõikest 2, mis käsitleb nõukogu ja komisjoni määruste ja direktiivide jõustumist, järgitud põhimõtet, mille kohaselt on institutsiooni aktid kohe kohaldatavad, kui ei ole sätestatud teisiti (Euroopa Kohtu 10. juuli 1986. aasta otsus kohtuasjas 270/84: Licata *v.* majandus- ja sotsiaalkomitee, EKL 1986, lk 2305, punkt 31, ja 2. oktoobri 1997. aasta otsus kohtuasjas C-122/96: Saldanha ja MTS, EKL 1997, lk 5325, punktid 12–14).

139 Teiseks ei ole antud juhul kohane viidata õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele, sest see puudutab samamoodi kui õiguskindluse põhimõte olemasolevat olukorda, mis kehtis enne uute sätete jõustumist (Euroopa Kohtu 15. juuli 1993. aasta otsus kohtuasjas C-34/92: Grusa Fleisch, EKL 1993, lk 4147, punkt 22). Ferriere aga ei ole kirjeldatud situatsioonis, vaid ajutises olukorras, kus liikmesriik on teatanud komisjonile uuest abiprojektist ja palunud tal uurida selle kokkusobivust ühenduse eeskirjadega, kuna abi andmine sõltub selle uurimise tulemusest. Veelgi enam, kuna need kaks suunist on sisuliselt identsed, nagu ülal on märgitud (vt eespool punkt 77), ei oleks hageja õiguspärast ootust saadud mingil juhul rikkuda.

140 Järelikult on vaidlustatud otsus tehtud õiguspäraselt 2001. aasta suuniste alusel, mis jõustusid 3. veebruaril 2001.

Kolmas põhiküsimust puudutav väide selle kohta, et Ferriere investeeringu eesmärk on keskkonnakaitseline, mis muudab selle keskkonnakaitsele antava abi osas abikõlblikuks

— Poolte argumendid

141 Ferriere väidab, et tema investeering oli keskkonnakaitsele antava abi osas abikõlblik. See vastab EÜ artiklis 174 sätestatud keskkonnapoliitika eesmärkidele ning on ühenduse direktiivides ja soovitustes kehtestatud nõuetega kooskõlas. Investeering hõlmab eelkõige parandusi seoses õhusaaste, ohtlike jäätmete kõrvaldamise, mürareostuse ja töötingimustega, millest kaks viimast on heakskiidetud kava aluseks olevas sättes otsesõnu mainitud.

142 Hageja väidab veel, et kogukuludest on võimalik eraldada keskkonnakaitsele vastavaid kulusid, mis piirkonna hinnangul moodustab 20 miljardi Itaalia liiri suurusest investeeringust 11 miljardit.

143 Komisjon on jätnud arvesse võtmata kava keskkonnakaitselise eesmärgi ja on oma suva järgi leidnud, et investeeringu eesmärk oli peaasjalikult majanduslik, kuigi uue tootmisprotsessi konkreetne eesmärk oli muuta tootmissüsteem ökoloogiliseks. Hageja täpsustab, et kuigi on loogiline, et uus rajatis on vanaga võrreldes majanduslikult võimsam, oli eelmine valtspink funktsionaalselt ja tehnoloogiliselt veel täiesti töökorras ning see asendati uuenduslike seadmetega, kõrvaldamaks eelmise tootmisprotsessiga kaasnenud keskkonnale kahjulikku mõju.

144 Itaalia Vabariik väidab, et asjaomase investeeringu aluseks olid põhiliselt keskkonnakaitsega seotud põhjused.

145 Komisjon väljendab arvamust, et abi andmine ei olnud käesoleval juhul õigustatud, sest investeering oleks keskkonnakaitsega mitteseotud põhjustel nagunii tehtud, kuna reostuse ja saaste vähendamine oli esmatähtsa ja möödapääsmatu majandusliku ja tehnoloogilise valikuga kaasnev vältimatu ja lahutamatu tagajärg. Samuti on võimatu eraldada keskkonnaga seotud täiendavaid kulusid. Komisjon lisab, et isegi kui oletada, et esimest korda repliigiga koos esitatud dokumendid on vastuvõetavad, ei saa nad mõjutada vaidlustatud otsuse õiguspärasust, mille komisjon tegi haldusmenetluse käigus talle teatavaks saanud asjaolusid arvestades.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

146 Komisjon tunnistas abi kokkusobimatuks eespool punktis 30 märgitud põhjustel, mille kohaselt vananenud rajatise uuendusliku rajatisega asendamiseks tehtud investeering ei lähtunud mitte keskkonnakaitselistest, vaid majanduslikest ja tööstuslikest eesmärkidest, mistõttu keskkonnakaitsele abi andmine ei olnud võimalik. Komisjon märkis veel, et keskkonnakaitsele avaldatav positiivne mõju oli nimetatud tootmisprotsessi puhul loomulik, mistõttu ei olnud investeeringu kogukulust võimalik eristada keskkonnakaitsega seonduvat osa (otsuse põhjendused 29 ja 31–33).

147 Keskkonnakaitsele antavat riigiabi käsitlevate ühenduse normide kohaldamine sõltub investeeringu eesmärgist, mille jaoks abi taotletakse. Nii mainivad 2001. aasta suunised (eespool punktides 10 ja 11 viidatud suuniste punktid 36 ja 37), mis on selles osas identsed 1994. aasta suunistega (eespool punktis 6 viidatud suuniste

punkt 3.2.1) reostuse ja saaste vähendamiseks või ärahoidmiseks või tootmismeetodite kohandamiseks ette nähtud investeeringuid ning samas märgivad, et abikõlblikud on vaid keskkonnakaitsega seotud investeerimise lisakulud. Eelkõige majanduslikele kaalutlustele vastava investeeringu abikõlblikkus keskkonnakaitsele abi andmiseks eeldab, et nendest kaalutlustest üksi ei piisa, et õigustada valitud vormis tehtud investeeringut.

148 2001. aasta suuniste ülesehitusest, mis on selles osas identne 1994. aasta suunistega, nähtub, et abikõlblik ei ole investeering, millega kohandatakse seadmed kohustuslike või mittekohustuslike siseriiklike või ühenduse kohustuslike normatiividega, millega normatiive ületatakse või mida tehakse normatiivide puudumisel, vaid ainult see investeering, mille enda eesmärk on tõhusam keskkonnakaitse.

149 Komisjonil oli seega õigus projekt ühisturuga kokkusobimatuks tunnistada, kuivõrd see ei vastanud nimetatud nõudele.

150 Järelikult ei ole tähtsust hageja väitel, et tema investeering hõlmab keskkonnakaitsealaseid parandusi, ega sellel, et vaidlustatud otsus mõõnab investeeringuga keskkonnakaitsele või töötajate tööohutusele ja töötervishoiule avaldatud positiivset mõju.

151 On küll võimalik, et projekti eesmärk on nii ettevõtte tootlikkuse parandamine kui ka keskkonnakaitse, kuid teist eesmärki ei saa järeldada ainuüksi asjaolu tõttu, et uutel seadmetel on võrreldes vanade seadmetega keskkonnale väiksem negatiivne mõju, mis võib olla üksnes majanduslikul eesmärgil tehnoloogias muudatuse tegemisega või kasutatud vahendite uuendamisega kaasnev kõrvalmõju. Kinnita-

maks sarnastel juhtudel, et toetatud investeeringu eesmärk on osaliselt keskkonnaalane, peab tegema kindlaks, et sama majandusliku efektiivsuse oleks võinud saavutada ka odavamate, kuid keskkonda rohkem kahjustavate seadmetega.

152 Vaidluse lahendus ei sõltu seega sellest, kas investeering hõlmab keskkonnaalaseid parandusi või kas see ületab olemasolevad keskkonnanormatiivid, vaid esmalt sellest, kas see tehti selliste paranduste elluviimiseks.

153 Siinkohal väidab hageja, et uue tootmisprotsessi eesmärk oli muuta tootmissüsteem ökoloogiliseks, nagu on detailselt selgitatud tema 26. märtsi 1997. aasta abitaotluse B ja C lisades. Need dokumendid kinnitavad keevitatud terasvõrgu valmistamiseks kasutatava uue ja täielikult automatiseeritud tootmisprotsessi tehnoloogilist arendust, mis vähendab seadmest põhjustatud müra ja likvideerib tolmuheitmed. Seega kinnitavad need dokumendid sellise seadmega seonduvat majanduslikku ja tööstuslikku kasu, millest piisab investeeringuotsuse õigustamiseks.

154 Lisaks väidab Ferriere, et tema eelmine rajatis funktsioneeris veel ilma igasuguste probleemideta, kui ta otsustas selle asendada, et omandada uuenduslikku tehnikat, likvideerides niiviisi vana tootmisprotsessiga keskkonnale tekitatava negatiivse mõju. Seega ei saa dokumendid, mis esitati esimest korda koos repliigiga ja mida järelikult komisjonile haldusmenetluse käigus ei ole esitatud, mõjutada vaidlustatud otsuse õiguspärasust (vt eespool viidatud kohtuotsus Belgia *v.* komisjon, punkt 16). Pealegi näitasid need dokumendid kõigest seda, et ettevõte kavatses aastatel 1993–1994 püstitada uuenduslikku rajatise. Peale selle asjaolu, et uus valtspink ei suurenda tootmisvõimsust, mida komisjon on vaidlustatud otsuse põhjenduses 29 möönnud, ei tõenda investeeringu keskkonnakaitselist eesmärki.

155 Lõppkokkuvõttes ilmneb, et Ferrierel olid üle 25 aasta vanused seadmed, mida ta soovis asendada uue rajatisega, mis kasutab tehnoloogiliselt uuenduslikku tootmisprotsessi, milles on ühendatud kõikide kaasaegsete seadmete efektiivsus keskkonnakaitseks. Tuleb märkida, et investeering tehti pärast ettevõtte otsust oma tootmisseadmete ajakohastamise kohta ning seda oleks antud vormis nagunii tehtud.

156 Järelikult ei ole komisjon teinud hindamisviga, kui ta leidis, et investeeringu puhtalt keskkonnkaitseline eesmärk ei ole tõendatud. Komisjon võis õigustatult arvata, et keskkonnakaitsele investeeringuga kaasnev kasu oli kõnealuse uuendusliku rajatise loomulik osa. Komisjoni hinnang ei ole seega selles osas meelevaldne. Töötingimustele investeeringuga kaasnevat kasu käsitlev analüüs ei sisalda vastuolus olevaid põhjendusi, nagu hageja ette heidab, kuna 2001. aasta suuniste punkti 6 kohaselt ei ole tööohutuse- ja töötervishoiualased meetmed nimetatud suunistega hõlmatud.

157 Teiseks — peale selle, et vaidlustatud otsuses konstateeritakse, et investeeringul puudub keskkonnakaitseline eesmärk, on seal märgitud, et keskkonnakaitsele ette nähtud investeeringukulusid ei saa tegevuse kogukuludest eraldada. See vaidlustatud otsuse põhjendus ei ole otsustava tähendusega, kuna investeeringu keskkonnakaitselist eesmärki saab järeldada projekti lisakuludest, kui seda võrrelda mõne muu hüpoteetilise projektiga, millega saavutatakse sama majanduslik efektiivsus keskkonnale vähemsoodsates tingimustes (vt eespool punkt 151).

158 Ferriere väidab siinkohal, et keskkonda käsitlev osa tema investeeringus vastab investeeringu kogukulude sellele osale, mille Friuli-Venezia Giulia autonoomne piirkond tunnistas abikõlblikuks, s.o 11 miljardit Itaalia liiri (5,68 miljonit eurot).

159 Vastuseks Esimese Astme Kohtu eespool punktis 35 mainitud kirjalikule küsimusele, milles kohus palus Ferreirel täpsustada, milliste tegurite alusel saab hinnata, et keskkonnakaitsega seonduvad investeeringu lisakulud moodustavad 20 miljardi Itaalia liiri suurusest investeeringu kogukulust 11 miljardit, viitas Ferriere üksnes piirkonna koostatud hinnangule. Hageja tunnistas kohtuistungil, et vahetegemine on raske, kui tegemist on tootmisprotsessiga, mis iseenesest parandab keskkonda, ning ta märkis, et piirkond oli jätnud arvesse võtmata üldised kulud.

160 Ferriere 26. mail ja 26. juunil 1998 piirkonnale saadetud kirjad, mis on lisatud toimikule ja milles on detailselt toodud investeeringu eelarve osadeks jagatuna, sellele küsimusele vastust ei anna. Esimese Astme Kohtule ei ole esitatud mingit lähemat selgitust, mille alusel saaks aru, millist meetodit on kasutatud järeldamaks, et ülalmainitud 11 miljardit Itaalia liiri vastavad investeeringu keskkonnakulutustele. Kuigi võib aru saada sellest, et kulusid on raske eraldada sellise juhtumi korral nagu käesolevas asjas, kus keskkonnaalane kasu on tootmisprotsessiga kaasnev loomulik osa, välistavad 2001. aasta suunistes toodud põhimõtted, mis on sarnased 1994. aasta suunistes sisalduvatele põhimõtetele, võimaluse, et investeeringu kogukulud võiksid olla abikõlblikud, ja neis nõutakse keskkonnakaitselise eesmärgi saavutamiseks tehtud lisakulude määratlemist.

161 Ei hageja ega Itaalia Vabariik ei ole aga selle kohta selgitusi andnud. Nad ei ole muu hulgas selgitanud, kuidas Friuli-Venezia Giulia autonoomne piirkond tegi kindlaks abikõlbliku investeeringusumma.

162 Seega võis komisjon vaidlustatud otsuses õiguspäraselt arvata, et investeeringust ei ole võimalik eraldada konkreetselt keskkonnakaitsele suunatud kulusid.

163 Järelikult on komisjon õigustatult asunud seisukohale, et Ferriere investeering ei ole keskkonnakaitsele antava abi osas abikõlblik.

164 Kõigest eelnevast tuleneb, et komisjon sai õiguspäraselt tunnistada abi ühisturuga kokkusobimatuks. Ferrierel ja Itaalia Vabariigil ei ole seega alust nõuda vaidlustatud otsuse tühistamist. Niisiis tuleb asjaomase otsuse tühistamist puudutavad nõuded rahuldamata jätta.

Väidetavalt tekitatud kahju hüvitamise nõue

Poolte argumendid

165 Ferriere väidab, et vaidlustatud otsuse ebaseaduslikkusega, millega rikutakse majandusvabadust ja omandiõigust, ning tulenevalt ametliku menetluse algatamisest ja selle lõpetamise tähtajast on talle faktiliselt kahju tekitatud. Kuna ta ei saanud kasutada abi, mida asjaomane piirkond talle oli valmis andma, oli ta sunnitud võtma investeeringu finantseerimiseks laenu ja tal ei olnud võimalik kasutada talle avansina makstud summat muudel eesmärkidel.

166 Hageja nõuab hüvitist perioodi eest, mil ta ei saanud abi kasutada. Hüvitis peab vastama summale, mis kataks seaduslikud intressid ja hüvitaks raha väärtuse alanemise, ja seda tuleks arvestada alates 26. aprillist 1999, mis vastab kahekuulise tähtaja möödumisele pärast teatise kättesaamist 25. veebruaril 1999, mil komisjon oleks pidanud tunnistama abi ühisturuga kokkusobivaks.

167 Komisjon väidab, et vastutuse tekkimise tingimused ei ole täidetud. Ta märgib, et ainult need põhiõigused, mis tagavad õiguskindluse ja õiguspärase ootuse, võivad teoreetiliselt kuuluda selliste eeskirjade kategooriasse, mille rikkumisega kaasneb institutsioonide vastutus. Pealegi ei ole käesolevas asjas rikkumine mingil juhul

tõsine ega ilmne. Lisaks sellele ei ole hageja tõendanud, kuidas on majandusvabadust ja omandiõigust riivatud.

168 Komisjon väidab lisaks, et väidetav kahju ei ole konkreetne ega kindlakstehtav, kuna riigiabi saamine, seda enam määratud kuupäeval, ei ole ettevõtetele kuuluv õigus. Kostja lisab, et isegi kui oletada, et abi on heakskiidetud kavaga hõlmatud, ei saa selle maksmisega viivitamist lugeda komisjoni, vaid Itaalia ametiasutuste süüks, kes otsustasid abist teatada ja seejärel selle maksmise peatada. Viivisintressi maksmise nõue on kahju hüvitamisega seoses alusetu. Samuti ei ole raha väärtuse vähenemise puhul tõendatud, et kahju on tekkinud.

Esimese Astme Kohtu hinnang

169 Ferriere EÜ artiklite 235 ja 288 alusel esitatud kahju hüvitamise nõudega tõusetub ühenduse lepinguvälise vastutuse küsimus seoses kahjuga, mis talle vaidlustatud otsuse ebaseaduslikkusega on tekitatud.

170 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt eeldab ühenduse lepinguvälise vastutuse kohaldamine seda, et hageja tõendaks asjaomasele institutsioonile etteheidetava käitumise õigusvastasust, kahju tekkimist ning põhjusliku seose olemasolu kõnealuse käitumise ja väidetava kahju vahel (Euroopa Kohtu 29. septembri 1982. aasta otsus kohtuasjas 26/81: Oleifici Mediterranei *v.* EMÜ, EKL 1982, lk 3057, punkt 16, ja Esimese Astme Kohtu 28. novembri 2002. aasta otsus kohtuasjas T-40/01: Scan Office Design *v.* komisjon, EKL 2002, lk II-5043, punkt 18). Kui üks neist tingimustest ei ole täidetud, tuleb hagi tervikuna rahuldamata jätta, ilma et oleks vaja kontrollida ülejäänud lepinguvälise vastutuse tingimusi (vt Euroopa Kohtu 15. septembri 1994. aasta otsus kohtuasjas C-146/91: KYDEP *v.* nõukogu ja komisjon, EKL 1994, lk I-4199, punktid 19 ja 81, ning Esimese Astme Kohtu 20. veebruari 2002. aasta otsus kohtuasjas T-170/00: Förde-Reederei *v.* nõukogu ja komisjon, EKL 2002, lk II-515, punkt 37).

171 Kuna esimene tingimus EÜ artikli 288 teises lõigus silmas peetud ühenduse lepinguvälise vastutuse kohaldamiseks, mis seondub vaidlustatud akti õigusvastasusega, ei ole täidetud, tuleb kahju hüvitamise nõue tervikuna rahuldamata jätta, ilma et oleks vaja uurida teisi tingimusi sellise vastutuse kohaldamiseks, nagu kahju tekkimine ja põhjuslik seos komisjoni käitumise ja väidetava kahju vahel.

172 Kõigest eelnevast tuleneb, et hagi tuleb jätta tervikuna rahuldamata.

Kohtukulud

173 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel peab kohtuvaidluse kaotanud pool kandma kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kodukorra artikli 87 lõike 4 alusel kannavad menetlusse astunud liikmesriigid ise oma kohtukulud.

174 Kuna kohtuotsus on tehtud hageja kahjuks, tuleb tema kohtukulud jätta tema enda kanda ja mõista temalt välja komisjoni kohtukulud vastavalt komisjoni nõuetele.

175 Kodukorra artikli 87 lõike 4 alusel kannab Itaalia Vabariik ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

ESIMESE ASTME KOHUS (neljas koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

1. **Jätta hagi rahuldamata.**

2. **Jätta hageja kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja komisjoni kohtukulud.**

3. **Itaalia Vabariik kannab ise oma kohtukulud.**

Legal Tiili Meij

Vilaras Forwood

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 18. novembril 2004 Luxembourgis.

Kohtusekretär

H. Jung

Koja esimees

H. Legal